

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 31/23

U Luxembourg 16. veljače 2023.

Presuda Suda u predmetu C-638/22 PPU | Rzecznik Praw Dziecka i dr. (Odgoda odluke o povratku)

Pravu Unije protivi se mogućnost nacionalnih tijela da bez obrazloženja ishode odgodu pravomoćne odluke o povratku djeteta

Obveza učinkovitosti i žurnosti, kojom se uređuje donošenje odluke o povratku djeteta, nalaže se i u okviru njezina izvršenja

Od 2022. poljskim Zakonikom o građanskom postupku omogućeno je glavnom državnom odvjetniku, pravobranitelju za prava djece i pučkom pravobranitelju ishoditi odgodu izvršenja pravomoćne odluke kojom se nalaže povratak djece na temelju Haške konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece. Ta tijela nisu dužna obrazložiti svoj zahtjev za odgodu. Taj zahtjev dovodi do odgode izvršenja na razdoblje od dva mjeseca. Usto, ako navedena tijela podnesu žalbu u kasacijskom postupku protiv odluke o povratku, odgoda se produljuje po sili zakona do okončanja postupka pred Vrhovnim sudom. Osim toga, čak i u slučaju odbijanja te žalbe u kasacijskom postupku, navedena bi se odgoda ponovno mogla ishoditi u okviru izvanrednog pravnog lijeka.

Dva maloljetna djeteta, koja su rođena u Irskoj i imaju poljske roditelje, boravila su od svojeg rođenja u toj državi članici. Tijekom ljeta 2021. djeca su uz pristanak oca otputovala s majkom na odmor u Poljsku. Tijekom rujna 2021. majka je obavijestila oca da će trajno ostati u toj državi članici s njihovom djecom. Otac, koji nije pristao na takvo trajno preseljenje, podnio je pred poljskim sudovima zahtjev za povratak njihove djece. Žalbeni sud u Varšavi potvrdio je rješenje prvostupanjskog suda kojim je naložen povratak to dvoje djece u Irsku. Nakon što je odluka o povratku postala izvršna, pravobranitelj za prava djece i glavni državni odvjetnik podnijeli su, svaki zasebno, zahtjev za odgodu izvršenja te odluke.

Žalbeni sud u Varšavi izrazio je sumnje u pogledu usklađenosti takve odgode sa zahtjevom žurnosti predviđenim Uredbom Bruxelles II.a o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću¹. Usto, budući da odgodu mogu zatražiti tijela koja nemaju svojstvo suda i da izvršavanje te ovlasti ne podliježe sudskom nadzoru, poljski sud pita Sud je li predmetno zakonodavstvo u skladu s temeljnim pravom na djelotvornu sudsku zaštitu sadržano u Povelji Europske unije o temeljnim pravima.

U svojoj današnjoj presudi, Sud podsjeća na to da su prema Uredbi Bruxelles II.a **nadležni sudovi država članica dužni donijeti odluku o povratku dotičnog djeteta u osobito kratkom i neproduživom roku**. Takva se odluka u načelu mora donijeti najkasnije u roku od šest tjedana od dana podnošenja zahtjeva, koristeći najbrže raspoložive postupke u skladu s nacionalnim pravom. Nalaganje povratka nezakonito otegot djeteta moguće je odbiti samo u posebnim i iznimnim slučajevima, koji su propisno opravdani. Sud u tom pogledu naglašava da se **Uredbom Bruxelles II.a dopunjuje i precizira Haška konvencija iz 1980.** Ta dva teksta čine nedjeljivu normativnu cjelinu

¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22.)

koja se primjenjuje na postupke povratka nezakonito odvedene djece unutar Unije.

Sud navodi da se **zahtjev učinkovitosti i žurnosti, kojim se uređuje donošenje odluke o povratku, nalaže nacionalnim tijelima i u okviru izvršenja te odluke**. Izvršenjem u kratkom roku odluke kojom se omogućuje žuran povratak djeteta također se nastoji osigurati poštovanje temeljnih prava zajamčenih Poveljom o temeljnim pravima i, osobito, temeljnih prava djeteta.

Sud smatra da se rješenjem koje je usvojio poljski zakonodavac može ugroziti koristan učinak Uredbe Bruxelles II.a. Sud naglašava da sama početna odgoda u trajanju od dva mjeseca prekoračuje rok u kojem se u skladu s tom uredbom mora donijeti odluka o povratku. Štoviše, budući da tijela ovlaštena na podnošenje zahtjeva za odgodu nisu dužna obrazložiti svoj zahtjev i da izvršavanje te ovlasti uopće ne podliježe sudskom nadzoru, **predmetnim zakonodavstvom ne jamči se da se povratak djeteta u mjesto njegova uobičajenog boravišta može dogoditi samo u posebnim, iznimnim i propisno obrazloženim slučajevima**.

Sud također odbija argument da se tim zakonodavstvom tijelima omogućuje podnošenje žalbe u kasacijskom postupku i otklanjanje nanošenja nepopravljive štete dotičnoj djeci. U vezi s tim pitanjem Sud utvrđuje da je sudska zaštita djeteta od takve opasnosti u načelu već osigurana postojanjem pravnog sredstva pred sudskim tijelom. Sud smatra da se **pravom Unije ne nalaže državama članicama da predvide dodatan stupanj sudovanja protiv odluke o povratku u slučaju kada je ta odluka donesena u okviru postupka kojim se već predviđaju dva stupnja sudovanja i da se navedenim postupkom omogućuje uzimanje u obzir postojanja opasnosti u slučaju povratka dotičnog djeteta**. *A fortiori*, tim se pravom ne dopušta državama članicama da pravnim sredstvima podnesenima protiv takve odluke predvide odgodni učinak po sili zakona, kao što je to onaj predviđen predmetnim poljskim zakonodavstvom.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎(+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎(+32) 2 2964106

Ostanite povezani!

